

Najaarsnota 2021

**gemeente
Midden-Groningen**

Gemeente Midden-Groningen

Najaarsnota 2021

Gemeente Midden-Groningen

Bezoekadres: Gorecht Oost 166
9603 AE Hoogezand

Postadres: Postbus 75
9600 AB Hoogezand

Telefoon: 0598 - 37 37 37
Fax: 0598 - 37 36 99
E-mail: gemeente@midden-groningen.nl
Internet: www.midden-groningen.nl

1. Inleiding

Voor u ligt de Najaarsnota over 2021 van de gemeente Midden-Groningen. Deze najaarsnota ligt gelijktijdig met de begroting 2022-2025 ter besluitvorming voor aan uw raad. Daar waar de begroting vooral vooruitkijkt naar de verdere toekomst, heeft de Najaarsnota tot doel om bij te sturen op het lopende jaar 2021. In de Najaarsnota stellen we voor om budgetten bij te stellen, die zich anders ontwikkelen dan we bij de Voorjaarsnota 2021 hadden verwacht. De financiële consequenties van de septembercirculaire 2021 zijn niet in de Najaarsnota 2021 verwerkt en worden in een afzonderlijk voorstel de raad voorgelegd. Door deze ontwikkelingen een plek te geven, schatten we zo goed als mogelijk het verwachte begrotingssaldo over 2021 in.

2021 is een jaar, dat zich laat kenmerken door diverse ontwikkelingen. Ontwikkelingen die deels zo goed mogelijk kunnen worden vertaald, maar ook zich moeilijk laten inschatten. Het verloop van de coronacrisis, maar ook onduidelijkheid rondom bijvoorbeeld de bijdragen vanuit het rijk raken direct de financiële positie van de gemeente. Extra middelen zijn nodig om onze dienstverlening richting onze inwoners te kunnen blijven garanderen. En hoewel er extra middelen (maar ook extra taken rondom bijvoorbeeld Jeugdzorg) onze kant op zijn gekomen bij de meicirculaire, kunnen we nog niet goed bepalen of die middelen op de langere termijn voldoende zijn. Het spreekt voor zich dat we die inschatting voor dit jaar beter kunnen maken. In deze Najaarsnota gaan we in op de belangrijkste afwijkingen over 2021. Ontwikkelingen met effecten vanaf 2022 zijn - met uitzondering van de effecten van de septembercirculaire - opgenomen in de begroting 2022-2025 en daar verder toegelicht.

De Najaarsnota 2021 is vooral financieel ingestoken en zodoende beleidsarm. De belangrijkste financiële afwijkingen doen zich voor in de programma's Dorpen en wijken, nadeel € 400.000, Sociaal, nadeel € 728.000, en Bestuur, voordeel € 776.000.

Het verwachte rekeningresultaat over 2021 komt op basis van de geschetste ontwikkelingen in deze Najaarsnota uit op een voordeel van € 1,3 miljoen. In de Voorjaarsnota 2021 was dat een voordeel van € 1,7 miljoen.

1.2. Leeswijzer

Deze Najaarsnota begint in hoofdstuk 2 met de samenvatting. In hoofdstuk 3 wordt invulling gegeven aan de ontwikkelingen per programma inclusief de financiële consequenties en hoofdstuk 4 beschrijft het meest actuele financiële beeld van onze reservepositie en het weerstandsvermogen.

2. Samenvatting

De ontwikkelingen in de Najaarsnota 2021 leiden tot een voordelig begrotingssaldo 2021 van afgerond € 1,3 miljoen. In de Voorjaarsnota 2021 gingen we nog uit van een voordelig begrotingssaldo over 2021 van circa € 1,7 miljoen.

Ontwikkeling verwacht begrotingssaldo 2021	Bedrag in euro x 1000
Saldo begroting 2021 bij najaarsnota 2020	-371
Ontwikkelingen voorjaarsnota 2021	2.089
Verwacht begrotingssaldo 2021 na voorjaarsnota	1.718
Ontwikkelingen tussentijds vastgestelde begrotingswijzigingen	213
Ontwikkelingen najaarsnota	-661
Verwacht begrotingssaldo 2021 na najaarsnota	1.270

In onderstaande tabel zijn de ontwikkelingen per programma opgenomen.

Ontwikkelingen per programma	2021
1 Dorpen en wijken	-400
2 Sociaal	-728
3 Economie	-224
4 Dienstverlening	-50
5 Gevolgen gas- en zoutwinning	-35
6 Bestuur en bedrijfsvoering	776
Totaal	-661

Hoofdpijn van de financiële ontwikkelingen

Programma Dorpen en wijken

Vooruitlopend op de resultaten van de actualisatie van de beleids- en beheerplannen in de openbare ruimte wordt ter voorkoming van achterstallig onderhoud voorgesteld de onderhoudsbudgetten incidenteel te verhogen met € 300.000.

Programma Sociaal:

De ontwikkeling van de kosten van de Jeugdzorg blijven een bron van zorg. Per saldo is er een uitzetting van € 524.000 hetgeen doorwerkt in de calculaties voor de begroting 2022 en verder. De toename van kosten van (Werk)participatie per saldo € 313.000 zijn incidenteel en deels een gevolg van de coronacrisis.

Programma Bestuur en bedrijfsvoering:

Binnen het programma Bestuur is een voordeel opgenomen van lagere kapitaallasten ad € 529.000 omdat voorgenomen investeringen, mede vanwege de coronacrisis, later tot uitvoering komen.

Totaal Programma 1 Dorpen en Wijken (bedragen x € 1000)	2021	2022	2023	2024	2025
Instellen reserve revolverend fonds	-350				
Instellen reserve revolverend fonds uit middelen duurzaamheid	350				
Functioneel ramen onderzoek / actualiseren beheer- en beleidsplannen infrastructuur	-100				
Onderhoudsbudgetten	-300				
Effect op begrotingsaldo	-400	0	0	0	0

3. Beleidsmatige ontwikkelingen

3.1 Dorpen en Wijken (Groots in kleinschaligheid)

Revolverend Fonds

Bij de overhevelingsvoorstellen bij de jaarrekening 2020 is aangegeven dat in 2021 een revolverend fonds wordt opgericht. Dit fonds dient ter financiering c.q. cofinanciering voor investeringen in gemeentelijk vastgoed. Het verduurzamen van ons gemeentelijk vastgoed draagt bij aan onze algemene doelstellingen rondom duurzaamheid én daarbij komt dat we ook aan wettelijke verplichtingen voor onze gebouwen moeten voldoen. Voor het instellen van het revolverend fonds wordt in deze Najaarsnota een nieuwe reserve gevormd van € 350.000. Het budget dat bij de jaarrekening 2020 is overgeheveld naar 2021 wordt hiervoor ingezet.

Onderzoekkosten/ inspectie beleids- beheerplannen

In de Voorjaarsnota 2021 is voor 2021 een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor het actualiseren van de bestaande beheerplannen en de ontwikkeling van beleidsplannen. Dit is noodzakelijk om goed inzicht te krijgen in de staat van het onderhoud van de huidige infrastructuur en het toekomstig beheer en niet in het minst van de benodigde budgetten. Diverse onderzoekresultaten komen in 2021 en 2022 beschikbaar. Het bedrag van € 100.000 is in de Voorjaarsnota verwerkt onder programma 6 Bestuur en bedrijfsvoering en wordt nu in programma 1 Dorpen en wijken geraamd.

Verhoging onderhoudsbudgetten (incidenteel € 0,3 miljoen)

Wij zien dat wij met name op de budgetten bomen, bermen, kunstwerken en begraven extra kosten moeten maken. In verband met de openingen van het huis van cultuur en bestuur en om de veiligheid van weggebruikers en omwonenden in het geding kunnen komen. U moet bij dit laatste denken aan snoeiwerk/kappen/vervangen van dode bomen en het verwijderen van stronken. Bij de kunstwerken willen wij een noodzakelijk chrom 6 onderzoek uit laten voeren en wat klein onderhoudswerk waarvoor het huidige budget niet toereikend genoeg is.

Wij gaan een vooronderzoek baggeren uitvoeren. Deze dient als basis voor het op te stellen beleidsplan. Wij hebben voor de zomer bij een aantal begraafplaatsen een extra onderhoudsronde gedaan op een aantal begraafplaatsen om daar graven onkruid vrij te maken.

Om de versterkingsopgave obstakel vrij doorgang te verlenen hebben wij de geplande werkzaamheden in dat gebied opgeschort. Noodzakelijk onderhoud bij deze wegen wordt vanuit de versterkingsopgave uitgevoerd.

Om de diverse projecten ter voorkoming van zwerfafval voort te kunnen zetten is er nieuw en extra materiaal nodig. Deze materialen zijn nodig voor onze projecten op scholen en onze inmiddels 320 aanmeldingen voor "support schoon".

3.2 Sociaal (Ieder mens telt)

Totaal Programma 2 Sociaal (bedragen x € 1000)	2021	2022	2023	2024	2025
Inkomensregelingen - Bedrijfsvoering	0				
Inkomensregelingen - Participatie	-63				
Inkomensregelingen - Bijzonder bijstand	0				
Inkomensregelingen - GKB - storting in voorzieningen	-10				
Inkomensregelingen - GKB - onttrekking voorziening	12				
(Werk) Participatie - lagere omzet (Corona)	-200				
(Werk) Participatie - aanpassingen TDM	-113				
Werkbedrijf : aanwending reserve HvCB	29				
Burgerparticipatie - Pilot Zelfredzaamheid-route	43				
Burgerparticipatie - Veranderopgave inburgering	50				
Wmo - (oude taken) rolstoelen	100				
Wmo - Sociaal Domein - CAZ	35				
Wmo - Sociaal Domein - Beschermd Wonen	-2.200				
Wmo - Sociaal Domein - Beschermd Wonen vergoeding centrumgemeente Groningen	2.200				
Wmo - Sociaal Domein - Clientondersteuning	0				
Jeugd - Zorg in natura	-974				
Jeugd - Solidaire kosten	250				
Jeugd - PGB	200				
Jeugd - Randgroepjongeren	93				
Onderwijs - Nationaal Programma Onderwijs	51	499	250		
Onderwijs – SPUK-NPO	-51	-499	-250		
Onderwijs - Kinderopvang	-180				
Effect op begrotingssaldo	-728	0	0	0	0

Inkomensregelingen

Ondernemersloket

In 2021 zijn er coronamiddelen beschikbaar gesteld voor het Ondernemersloket. Doordat de uitvoering hiervan niet volledig plaats zal vinden in 2021 maar ook in 2022, zal er naar verwachting een voorstel tot overheveling worden ingediend bij de jaarrekening.

Participatiewet

Als gevolg van het expireren van corona gerelateerde voorzieningen voor zelfstandige ondernemers, is de prognose dat meer zelfstandigen een beroep zullen doen op het BBZ 2004. Hierdoor is naar verwachting het begrootte bedrag voor onderzoeken naar levensvatbaarheid niet voldoende. De verwachting is dat het budget met € 63.000 zal worden overschreden.

Bijzondere bijstand

I.v.m. de TONK is er aan bijzondere bijstand een bedrag van € 890.000 toegevoegd met als dekking het Corona-compensatiepakket via de Algemene uitkering. Net als in andere gemeenten bleef de verwachte stormloop op deze regeling uit. Onlangs is de regeling verlengd tot 1 oktober 2021 maar de verwachting is dat het volledig toegevoegd bedrag aan de bijzondere bijstand niet geheel wordt aangesproken. Op basis van de huidige gegevens lijkt het erop dat op de post bijzondere bijstand een bedrag van € 700.000 mogelijk niet wordt benut. Dit beeld past binnen het landelijke beeld. Dit betekent dat de bijdrage van het Rijk inzake de TONK-regeling zal worden bijgesteld. Het moment van bijstelling is nog niet bekend. Wij gaan uit dat de mutaties een budgettair neutraal effect hebben.

Voorziening GKB

Bij de begroting 2021 is per abuis de jaarlijkse onttrekking aan en storting in de voorziening GBK niet geraamd. De jaarlijkse storting en onttrekking aan de voorziening bedraagt respectievelijk €10.000 en € 12.000.

(Werk)Participatie

Lagere omzet (Corona)

Er is een lagere opbrengst voor het werkbedrijf door Corona. In de najaarsnota 2020 is dit risico voor 2021 benoemd en opgenomen in de risicoparagraaf (700k). We moeten constateren dat het risico van achterblijvende opbrengsten door Corona zich inderdaad ten dele (400k) voordoet. We passen de begroting met 200k aan en laten het restant in de risicoparagraaf. Overigens is de verwachting dat het Rijk alsnog de werkbedrijven deels compensatie biedt. De omvang daarvan is nog onbekend.

Aanpassingen Bedrijf voor Werk en Re-integratie TDM

In het vierde kwartaal zal een uitgave van 225k gedaan moeten worden, voor aanpassingen aan het gebouw van TDM. De helft van dat bedrag wordt doorbelast naar de samenwerkende partij Iederz (gemeente Groningen). Per saldo een hogere last van 113k euro voor het werkbedrijf, de begroting wordt met dit bedrag aangepast. Dekking van dit bedrag vindt plaats vanuit de Corona-compensatie omzetsderving Werkbedrijf hetgeen loopt via de Algemene Uitkering.

Reserve m.b.t. voorbereidingskosten nieuwbouw

Binnen de reserve Kielzog fase II is een aanwending voorzien van € 1.264.500 voor huisvesting BWRI, waarbinnen een claim van € 100.000 voor onderzoeks- en voorbereidingskosten. Er is tot dusver €54.000 aan ontwikkel- en voorbereidingskosten gemaakt. De eerste € 25.000 zou voor rekening van het werkbedrijf komen, voor het resterende bedrag van € 29.000 wordt een onttrekking uit de reserve Kielzog fase II gedaan.

Burgerparticipatie

Pilot Zelfredzaamheid-route

De pilot Z-route is op 1 mei 2021 afgerond. We hebben in 2021 extra middelen ontvangen voor de pilot wegens de coronamaatregelen. Deze extra middelen zijn niet volledig besteed. Per saldo resteert een bedrag van € 43.000 hetgeen vrijvalt.

Veranderopgave inburgering

We verwachten een bedrag van € 50.000 euro over te houden op de invoeringskosten van de inburgering. In 2021 hebben we hiervoor extra gelden ontvangen. Dit bedrag valt vrij.

Wmo (oude taken)

Rolstoelen

Wij constateren dat het beschikbare budget voor 2021 te ruim is. Daarom ramen we incidenteel € 100.000 af. Met deze aframing komt het beschikbare budget uit op het niveau van 2020.

Wmo Sociaal Domein

Collectieve Aanvullende Zorgverzekering (CAZ) (budgetneutraal)

Voor het organiseren van Eigen kracht conferenties is budget beschikbaar. Dit budget is niet benodigd in 2021. Deze ruimte (€ 35.000) wordt verschoven naar het NPG-project Bevordering Sociale Veerkracht. De mutatie ten laste van het budget CAZ lijdt niet tot een budgetoverschrijding.

Beschermd Wonen (budgetneutraal)

Vanaf 1 juli 2021 verzorgen wij zelf de indicatiestelling voor Beschermd Wonen. Hieruit voortvloeiend betalen wij de zorgaanbieders rechtstreeks. Met deze betalingen gaat circa € 2,2 miljoen gemoeid. Formeel ligt de uitvoering van deze wettelijke taak nog bij de centrumgemeente Groningen. Wij declareren de gemaakte kosten dan ook bij de centrumgemeente.

Cliëntondersteuning (nadeel € 61.000)

Er heeft in 2021 een verrekening plaatsgevonden van een dubbel ontvangen bedrag van € 61.000. De dubbele betaling kon helaas niet meer mee in het boekjaar 2020 en heeft dus een incidenteel effect op 2021. Deze verrekening kan worden gedekt uit het niet benutte budget van de Rolstoelen.

Jeugd

Zorg in Natura, Solidaire kosten en PGB (Nadeel € 524.000)

In het eerste half jaar van 2021 zien we de kosten voor jeugdhulp (ZIN) oplopen, doordat er door de zorgaanbieders meer kosten worden gedeclareerd per indicatie. Het is waarschijnlijk dat er sprake is van verschillende oorzaken (o.a. meer kosten worden gedeclareerd door zorgaanbieders, duurdere type zorg wordt ingezet en de beheersmaatregelen vanuit het implementatieplan hebben minder effect dan gehoopt die gezamenlijk een groot effect hebben. Daarentegen constateren we ook dat de solidaire kosten (gezamenlijke kosten met de Groninger gemeenten) lager uitvallen in 2021 door diverse oorzaken en we constateren ook dat het gebruik van PGB terugloopt. Het lagere PGB-gebruik zal een deel van de verklaring van de stijgende kosten ZIN zijn. De verschuivingen in 2021 zijn al verwerkt in de conceptbegroting 2022.

Randgroepjongeren (Voordeel 92.000)

Binnen de begroting was nog € 92.000 structureel niet besteed en valt dus structureel vrij.

Onderwijs

Nationaal Programma Onderwijs (budgetneutraal)

In de zomerperiode is duidelijk geworden dat wij voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 via een specifieke uitkering € 800.000 gaan ontvangen. Voor 2021 zetten we alvast € 52.000 in voor dit programma om samen met het onderwijs een plan hiervoor te ontwikkelen en waar mogelijk eerste activiteiten in 2021 al uit te voeren.

Peuteropvang (nadeel € 180.000)

Bij de verwerking van de VJN 2021 heeft er een dubbele aframing van € 180.000 plaatsgevonden. Met deze post wordt dit gecorrigeerd.

Scholenprogramma

Zoals in de raadsbrief van afgelopen juni is aangegeven het scholenprogramma “financieel gezond”. In een programma met de omvang van het scholenprogramma zijn er echter altijd afwijkingen ten opzichte van de prognoses en in dit geval de uitvoeringskredieten waar door de raad over besloten is. Per saldo leiden de voorgestelde verrekeningen tot een tussenstand die het mogelijk maakt om voor Kindcentrum Kropswolde-Meerwijck, Rutger Kopland en Kindcentrum Muntendam tot een financieel onderbouwd voorstel voor nieuwbouw te komen. Omdat er per project een uitvoeringskrediet is gevraagd aan de raad dient een begrotingswijziging van de kredieten ook door de raad vastgesteld te worden. Op basis van de raadsbrief worden een aantal correcties op de uitvoeringskredieten voorgesteld, die geen invloed hebben op het begrotingssaldo van 2021. De effecten van de kapitaallasten op de meerjarenbegroting blijven binnen het daarvoor beschikbaar gestelde budget.

Totaal Programma 3 Economie (bedragen x € 1000)	2021	2022	2023	2024	2025
Kerkstraat 38a	-193				
Bedrijventerrein Schiereiland Foxhol	-6				
Budget onderzoekkosten initiatieven	-25	-25	-25	-25	-25
Gorecht West fase 3		-37	-37	-37	-37
Pilot Aardgasvrije wijk – Steendam-Tjuchem	-350				
Pilot Aardgasvrije wijk – Steendam Tjuchem dekking uit de rijksbijdrage	350				
Effect op begrotingsaldo	-224	-62	-62	-62	-62

3.3 Economie (Economie van de toekomst en omgeving)

Algemeen

Met de buurgemeenten wordt een ruimtelijk economisch perspectief op de a7/n33 zone opgesteld. Dit gebeurt in twee inspiratiedocumenten: één met gemeente Groningen en de tweede met de provincie Groningen en gemeenten Oldambt en Veendam. Deze documenten zijn een bouwsteen voor onze omgevingsvisie. Hierin staat een mogelijke ontwikkelingsinrichting van het gebied in deze zone. Tegelijkertijd leggen deze ruimtelijk economische perspectieven de basis voor een eigen visie op bedrijventerreinen. Daarin gaan we bijvoorbeeld ook in op de kwaliteit, functie en toekomstbestendigheid van onze bedrijventerreinen.

Kerkstraat 38a

Voor de verdere ontwikkeling van de plannen van vlek 3 in het stadshart wordt aan het eind van dit jaar het pand aan de Kerkstraat 38a (het voormalige CWI-gebouw) gesloopt. Met de afboeking van de boekwaarde van dit pand ad € 507.000 is in de begroting geen rekening gehouden. De afboeking wordt deels gedekt met vrijval van twee afschrijvingsreserves ad € 39.000, de inbreng in grondexploitatie Stadshart ad € 82.000 en € 193.000 subsidie van de Provincie. Per saldo resulteert dit in een nadeel van € 193.000.

Bedrijventerrein Schiereiland Foxhol

Op het bedrijventerrein Schiereiland Foxhol zijn dit jaar de laatste kavels verkocht voor totaal €86.000. Vanwege de verkoop is de boekwaarde ter grootte van € 92.000 afgeboekt. Zowel de afboeking als de opbrengsten was niet begroot, per saldo resulteert dit in een nadeel van € 6.000.

Structurele budget onderzoekkosten initiatieven

In overeenstemming met ons gemeentelijk beleid worden onze inwoners gestimuleerd om zelf initiatief te nemen voor de ontwikkeling van wijken en dorpen. Vaak hebben bewonersinitiatieven ook ruimtelijke impact, omdat het voor bepaalde locatie wordt bedacht. In de fase van het ontstaan en de ontwikkeling van een bewonersinitiatief heeft de gemeente geen budget beschikbaar om eventuele problemen en belemmeringen in beeld te brengen. Toch ontstaat er regelmatig behoefte om al in een heel vroeg stadium een extern onderzoek te doen naar eventuele belemmeringen vanuit ecologie (Flora & Fauna), bodem ('verdachte' verontreinigingslocaties volgens het bodemloket), financiën (kostendoorrekening), ruimtelijke kaders (o.a. stedenbouw, hogere wet- en regelgeving, contingenten, etc.) of draagvlak. Als een bewonersinitiatief volledig is uitgewerkt en pas daarna blijken belemmeringen, dan worden bewoners ontmoedigd, raken gefrustreerd en krijgt de gemeente verwijten dat veel tijd en energie is gestoken in onhaalbare bewonersinitiatieven. Door structureel een budgetpost van € 25.000 in te stellen voor onderzoekskosten voor bewonersinitiatieven kan vroegtijdig meegedacht worden met bewoners. Via de tussenrapportages en de jaarrekening zal aan de raad verslag worden gedaan en verantwoording worden afgelegd over de uitgaven.

Grondexploitaties en investeringen

Update financiële ontwikkeling grondexploitaties

Door Sweco wordt een tussenrapportage gemaakt van de grondexploitaties. Op dit moment zijn de uitkomsten nog niet definitief. Bij de grondexploitatie Julianapark wordt een tegenvaller verwacht vanwege problematiek rondom het afvoeren van water, waardoor er een extra niet geraamde kostenpost ontstaat om dit te verhelpen. Daarentegen wordt door vlotte verkopen op Rengerspark een aanzienlijk hogere winstneming verwacht. De verwachting is dat op de grondexploitaties voor 2021 in totaal een substantieel voordeel zal ontstaan.

Bij de actualisatie van de grondexploitaties in de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) 2022 gaan we dieper op de ontwikkelingen in.

Vorbereidingskrediet vrijkomende locaties (nieuw krediet van € 300.000)

Als gevolg van het scholenprogramma en de gemeentelijke herindeling komen de afgelopen en komende periode gebouwen beschikbaar die mogelijk interessant kan zijn voor andere bedrijven of ander gebruik. Om adequaat te kunnen handelen is budget nodig. Initiatieven moeten worden beoordeeld, stedenbouwkundige plannen moeten worden opgesteld voor herontwikkeling, er moet worden gerekend aan financiële haalbaarheid, bestemmingsplannen moeten worden aangepast op nieuw gebruik of herontwikkeling, etc. Het benodigde krediet van € 300.000 moet gedekt worden door toekomstige revenuen van ontwikkeling of verkoop van opstallen tegen marktwaarde of uit andere gemeentelijke middelen, dan wel subsidies.

Bouw Huis van Cultuur en Bestuur (administratieve begrotingswijziging)

De uitvoering van het project is afgerond binnen planning en binnen budget. Wel zal met deze nota de verdeling van de budgetposten over bouw, installaties en inrichting via een administratieve begrotingswijziging aangepast worden zodat het aansluit op de realisatie. Dit heeft geen consequenties voor het totaal krediet.

De implementatie van Activiteit Gericht Werken (AGW) verloopt volgens plan. Er is afstemmingsoverleg met de overige gebruikers van het HVCB over een DVO.

Eind mei is het gebouw opgeleverd en na een intensieve maand juni van inrichten en verhuizen op 5 juli door de organisatie in gebruik genomen. Het Huis van Cultuur en Bestuur is op 15 september officieel geopend door onze Koningin Maxima en op 18 september was de open dag.

Huis van Cultuur en Bestuur onderdeel openbare ruimte (geen financiële consequenties)

Alles verloopt binnen planning en budget. De aanbesteding civiele deel is afgerond en valt binnen budget. De uitvoering van de werkzaamheden loopt en zijn rond de bouwvak 2021 afgerond. Het groenbestek is gereed en de uitvoering is in het najaar.

Gerecht-West fase 3 (ophoging krediet)

De planning voorziet nu in oplevering van de laatste zaken in het derde kwartaal 2021. Op basis van de evaluatie is er een nadeel van c.a. € 500.000. Deze bestaat uit een overschrijding van € 366.000 onder andere ontstaan door Gorecht-West fase 2 (deze is om moverende redenen in het verleden doorgeschoven), (nog) niet ontvangen subsidie waterschap, extra kosten aanleg parkeerplaats kerk, niet begrote ontvangen bijdrage rioolaansluitingen, overschrijding BWM en een niet te realiseren baat van € 125.000. De baat was voorzien uit een aanwending van de reserve Gorecht-West welke bij de herijking van de reserves & voorzieningen in 2018 is komen te vervallen. Met ingang van 2022 leidt het bedrag van c.a. € 500.000 tot een hogere kapitaallast van € 37.000.

Gerecht West Fase 4 (geen financiële consequenties)

In september 2020 is het Investeringskrediet voor Gorecht-West fase 4 vastgesteld. Het bouwrijp maken is in februari 2021 gestart en is rond de zomer afgerond. Hiermee kan gestart worden met de bouw van 73 nieuwe woningen door Lefier voor verschillende doelgroepen en met verschillende architectuur. De oplevering van de woningen en het woonrijp maken staat gepland in de zomer van 2022. Tot nu toe verloopt zowel het bouwrijp maken als de geplande start van de bouw van de woningen volgens planning en binnen budget.

MFA Meeden (geen financiële consequenties)

Het project loopt financieel in de pas. De opdrachtverstrekking aan de uitvoerende partijen heeft plaatsgevonden. Het begrote bedrag voor de openbare ruimte is toereikend om de uitkomst van de aanbesteding te dekken. De eerste gesprekken over de beheer- en exploitatieovereenkomst hebben al plaatsgevonden. Voor de informatieverstrekking naar de omgeving wordt periodiek een nieuwsbrief ingezet. Gedurende de eerste helft van de realisatiefase is een vertraging van 3 weken ontstaan t.o.v. de beoogde opleverdatum en naar aanleiding van de verwerking van een technische bijstelling in de detaillering van het dak. In overleg met Jansman Bouw zal er alles aan worden gedaan om de opgelopen vertraging weer in te lopen. Ook zal vertraagde leveringen vanwege Corona een punt van aandacht zijn.

Herstructurering Hoogezand-Noord

Van Spilbergenkade, Zeeheldenbuurt West en Kerkstraat

De ontwikkel- en transformatiesporen (Van Spilbergenkade, de herstructurering in de Zeeheldenbuurt West en de entreefunctie Kerkstraat) zijn bij elkaar gehouden, zodat het niet op zichzelf staande ontwikkelingen worden, maar bijdraagt aan het grote geheel.

Er is gerekend en getekend aan de invulling voor de Van Spilbergenkade en Zeeheldenbuurt West. Op basis van de wensen van de corporaties zijn er massastudies uitgevoerd en worden de komende tijd uitgewerkt. Voor de Kerkstraat is pas op de plaats gemaakt voor wat betreft realiseren linksaf voorsorteerstrook en de daarmee gepaard gaande bomenkap.

Noorderpark overig

De Veiligheidsregio heeft een extern veiligheidsadvies uitgebracht voor Noorderpark in zijn geheel. Voorbereidingen om contract met het benzinestation Kerkstraat te beëindigen zijn gaande. Voor de locatie Harms zijn eerste stedenbouwkundige verkenningen gedaan. Met de ondernemers in de bedrijventone langs het Winschoterdiep worden de gesprekken voortgezet als daartoe aanleiding is.

Organisatie:

De projectgroep is aangevuld met een communicatieadviseurs en een projectsecretaris. Er heeft afstemming plaats gevonden met "Projectmatig Creëren" en na de zomer wordt ook afstemming gezocht met de nieuwe interne gemeentelijke NPG organisatie.

Financiën

Er is een 2e subsidieaanvraag NPG in voorbereiding (de 1e aanvraag is in Q1 2021 gehonoreerd). Een subsidieaanvraag bij het Volkshuisvestingsfonds is gehonoreerd voor woningverbetering in o.a. Noorderpark.

Communicatie en participatie

Met afdeling communicatie is gekeken naar passende communicatiemiddelen om wijkbewoners mee te laten doen in het wijkvernieuwingsproces. Inmiddels is er een bericht over de aanstaande wijkvernieuwing gepubliceerd in de wijk- en regiokrante. Ook wordt de wijk ingegaan.

Vosholen fase 2

Vosholen fase 2 bestaat uit de deelplannen 1 en 2. Voor deelplan 1 is inmiddels door de raad de grondexploitatie vastgesteld. Voor deelplan 2 is een stedenbouwkundig plan opgesteld. Het plan is besproken met de wijkcommissies Boswijk en Vosholen en de bewoners van de Kleinemeesterstraat, de weg De Vosholen en de bewoners van de Middenstraat. Het stedenbouwkundig plan wordt civieltechnisch uitgewerkt, plan-economisch doorgerekend en verwerkt tot een voorontwerp bestemmingsplan. De voorbereidingen hiervoor zijn gestart en de planning is dat het voorontwerp in het vierde kwartaal 2021 in procedure gaat. De onderzoeken die nodig zijn voor het bestemmingsplan lopen of zijn afgerond.

Centrumplan Muntendam

Het centrumplan Muntendam moet ruimte bieden aan nieuwe huisvesting van twee scholen in combinatie met voorzieningen voor het dorp. Dit najaar kan een centrumplan worden uitgewerkt en op geld gezet. Duidelijk is wel dat een herinrichting van de openbare ruimte in het centrum gepaard gaat met investeringen, waar geen grote inkomsten tegenover staan. Met bijdragen uit beschikbare subsidiemiddelen en door inzet van eigen middelen moet budget worden samengesteld voor een kwaliteitsimpuls voor Muntendam.

Pilot Aardgasvrije wijk - Steendam-Tjuchem

De werkgroep Versterking, bestaande uit een aantal Steendamers en Tjuchemmers en geïnitieerd vanuit dorpsvereniging Steendam en dorpsvereniging Tjuchem en stichting Dorp in Eigen Hand Steendam Tjuchem, heeft een totaalplan en doordacht draaiboek ontwikkeld om in eigen regie integraal het versterkingstraject uit te voeren tezamen met verduurzaming en aardgasvrij maken van de panden, in nauw overleg met de gemeente en de Nationaal Coördinator Groningen. Voordeel van deze hybride aanpak is, dat veel snellere en meer integrale oplossingen gerealiseerd kunnen worden, waarbij de eigenaar werkelijk centraal staat en zelf beslist over het versneld aardgasvrij maken van zijn/haar gebouw.

Uniek in deze proeftuin is de directe koppeling van het aardgasvrij maken van de panden met de gebiedsgerichte aanpak van het versterkingstraject. Dit is organisatorisch zeer effectief gelet op het feit dat er veel diversiteit aan typen woningen en gebouwen zijn uit zeer uiteenlopende ouderdom, veelal ouder dan 50 jaar. We bereiken iedereen in één keer met deze integrale aanpak.

Als onderdeel van de Bestuurlijke afspraken versterking Groningen is besloten vier extra wijken op te nemen in het Programma Aardgasvrije Wijken. Een van die wijken betreft Steendam-Tjuchem. Voor het aardgasvrij maken van de wijk heeft Midden-Groningen afgelopen juli € 3,9 miljoen ontvangen. Daarvan is een deel bedoeld voor organisatie- en advieskosten van de gemeente, het restant is beschikbaar voor de kosten van het aardgasvrij maken van de huizen. Vanwege de samenhang met de versterkingsopgave is de start van de versterkingswerkzaamheden bepalend voor het moment waarop de bijdrage voor het gasvrij maken nodig is. In het najaar van 2021 zal een klein deel van de woningen al starten met de versterking, het merendeel zal in 2022 en later zijn. Om te zorgen dat er budget is in 2021 voor deze kosten is het voorstel om € 350.000 lasten op te nemen onder product Duurzaamheid van het programma Economie en deze volledig te dekken door € 350.000 van deze rijksbijdrage (gasloos Hoogezand zit in cijfers onder economische ontwikkelingen). Voor het gehele programma volgt later dit jaar een raadsvoorstel met de benodigde begrotingswijziging om de rest van de € 3,9 miljoen weg te zetten.

3.4 Dienstverlening (Gemeente als bondgenoot)

Totaal Programma 4 Dienstverlening (bedragen x € 1000)	2021	2022	2023	2024	2025
Extra kosten Corona-proof verkiezingen	-84				
Extra kosten Corona- proof verkiezingen gedekt uit budget coronacompensatie	84				
Leges reisdocumenten	-50				
Effect op begrotingssaldo	-50				

Corona proof verkiezingen

Voor het Corona-proof houden van de tweede kamer verkiezingen zijn extra kosten gemaakt. Daarbij wordt ook geïnvesteerd in de veiligheid van het stemproces bij komende verkiezingen. De extra kosten bedragen € 84.000 en worden gedekt uit de hiervoor van het rijk ontvangen coronacompensatie.

Leges reisdocumenten (nadeel € 50.000)

Omdat in 2014 de geldigheidsduur van reisdocumenten is gewijzigd van 5 jaar naar 10 jaar, lopen de legesopbrengsten voor de gemeente in de periode 2019 tot en met 2023 terug. De prognose laat zien dat deze opbrengsten in 2021 ca. € 50.000 lager zijn dan geraamd. Omdat we constateren dat de legesopbrengsten over de jaren heen fluctueren wordt de systematiek die wordt gehanteerd voor het opstellen van de meerjarige prognose bijgesteld. Met deze correctie wordt de raming naar reëel niveau gebracht.

3.5 Gevolgen gas- en zoutwinning

Totaal Programma 5 Gevolgen gas- en zoutwinning (bedragen x € 1000)	2021	2022	2023	2024	2025
NPG- Sociale Veerkracht	-35				
Effect op begrotingssaldo	-35	0	0	0	0

NPG

NPG Sociale veerkracht (budgetneutraal)

Vanuit het restant budget voor WMO Collectieve aanvullende Zorgverzekering (CAZ) - zie programma Sociaal - wordt € 35.000 toegevoegd aan het NPG-project Sociale Veerkracht. Deze middelen worden ingezet op de bevordering van de eigen bewoners initiatieven.

3.6 Bestuur en bedrijfsvoering

Totaal Programma 6 Bestuur en bedrijfsvoering (bedragen x € 1000)	2021	2022	2023	2024	2025
Opbrengst OZB	239				
Lagere dividenduitkering	-92				
Algemene uitkering – effect septembercirculaire	0				
Ontwikkeling kapitaallasten	529				
Functioneel ramen stelpost Voorjaarsnota beheerplannen naar programma 1 Dorpen en wijken	100				
Effect op begrotingssaldo	776				

Belastingen OZB

Het nettoresultaat van de OZB is een incidentele meevaller van per saldo € 239.000.

Dat is ongeveer 1% van de totale OZB-opbrengst. Bij de vaststelling van tarieven wordt een raming gemaakt van de waarde van woningen en niet-woningen, maar de definitieve WOZ-waarden kunnen iets afwijken. De uiteindelijke totaalopbrengst kan daardoor ook iets afwijken van de begroting.

Dividenduitkering BNG

De Bank Nederlandse Gemeenten keert over 2020 een dividend uit van € 1,81 per aandeel.

Voor onze gemeente is dit een bedrag van € 163.000. Ten opzichte van de raming van € 255.000 heeft dit een nadelig effect van circa € 92.000.

Algemene uitkering

De effecten van de septembercirculaire 2021 worden in een afzonderlijk raadsvoorstel de raad voorgelegd.

Ontwikkeling kapitaallasten

Actualisatie van de raming kapitaallasten leidt voor 2021 tot een voordeel van circa € 529.000.

Mede door de corona-maatregelen kunnen voorgenomen investeringen niet conform de planning worden gerealiseerd.

Stelpost onderzoekkosten/ inspectie beleids- beheerplannen

In de Voorjaarsnota 2021 is voor 2021 een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor het actualiseren van de bestaande beheerplannen en de ontwikkeling van beleidsplannen. Deze stelpost wordt functioneel geraamd onder programma 1 Dorpen en wijken.

4. Financieel perspectief

4.1 Najaarsnota 2021

De in deze Najaarsnota 2021 geschetste ontwikkelingen, exclusief de effecten van de septembercirculaire 2021, leiden tot een te verwachten voordelig saldo over 2021 van € 1,3 miljoen. In de Voorjaarsnota 2021 werd een voordeel van € 1,7 miljoen verwacht. Voor wat betreft de ontwikkelingen met een structureel effect geldt dat deze, op een uitzondering van € 62.000, zijn meegenomen in de calculaties van de begroting 2022 en meerjarenraming tot en met 2025.

4.2 Ontwikkeling algemene reserve

De Najaarsnota 2021 heeft een nadelig effect van € 661.000. Voor de ontwikkeling van de algemene reserve nemen we tevens mee de te verwachten begrotingssaldi in de jaren 2022 tot en met 2025 en het effect van de septembercirculaire 2021.

De algemene reserve ontwikkelt zich op basis van de inzichten in deze najaarsnota

	2021	2022	2023	2024	2025
A Saldo Algemene reserve ultimo 31-12	8.679.254	8.939.254	11.856.254	14.207.254	16.417.254
B Saldo Najaarsnota 2021	-661.000	-62.000	-62.000	-62.000	-62.000
C Begrotingssaldo 2022	0	547.000	253.000	-121.000	496.000
	8.018.254	9.424.254	12.047.254	14.024.254	16.851.254
D aanvulling door sept cir '21	921.000	2.917.000	2.351.000	2.210.000	2.556.000
E Nieuw saldo AR/Weerstandsvermogen	8.939.254	11.856.254	14.207.254	16.417.254	18.973.254

4.3 Risico's 2021

	Risico's 2021	Maximaal risico	S/I	Effect	Kans	Risicobedrag
1	Grex IJsbaan	€ 107.000	I	€ 107.000	nvt	€ 107.000
2	Julianapark	€ 13.000	I	€ 13.000	nvt	€ 13.000
3	Grex Burg. Venemastraat	€ 14.000	I	€ 14.000	nvt	€ 14.000
4	Grex Verl.Veenlaan/Molenstreek verkoop	€ 107.000	I	€ 107.000	nvt	€ 107.000
5	Tolweg	€ 128.000	I	€ 128.000	nvt	€ 128.000
6	Rengerspark	€ 893.000	I	€ 893.000	nvt	€ 893.000
7	Stadshart	€ 141.000	I	€ 141.000	nvt	€ 141.000
8	Sociaal Domein : Jeugd	€ 500.000	S	€ 1.000.000	50%	€ 500.000
9	Renterisico	€ 320.000	S	€ 640.000	25%	€ 160.000
10	BTW	€ 1.020.000	I	€ 1.020.000	25%	€ 255.000
11	BTW	€ 340.000	S	€ 680.000	25%	€ 170.000
12	BTW Compensatiefonds	€ 931.000	s	€ 1.862.000	25%	€ 465.500
13	Aardbevingen	€ 1.000.000	I	€ 1.000.000	10%	€ 100.000
14	Aardbevingen	€ 250.000	S	€ 500.000	10%	€ 50.000
15	Beroepzaak onderwijs	€ 1.250.000	I	€ 1.250.000	25%	€ 312.500
16	Effecten gasbesluit 2030	PM	S	PM	50%	PM
17	Ombuigingen/taakstellingen ex Jeugd	€ 7.400.000	S	€ 14.800.000	5%	€ 740.000
18	Algemene uitkering	€ 500.000	S	€ 1.000.000	25%	€ 250.000
19	Bomenbestek	€ 100.000	I	€ 100.000	40%	€ 40.000
20	Werkbedrijf	€ 400.000	I	€ 400.000	50%	€ 200.000
	Totaal					€ 4.646.000

NB: De dubbel vermelde risico's - zie 10,11 BTW en 13,14 Aardbevingen, geven het onderscheid aan tussen het structureel en incidenteel risico.

Toelichting risico's

1. Grondexploitaties(1 t/m7)

De risico's zijn ontleend aan de Meerjaren Prognose Grondexploitaties 2021 (MPG'21). De MPG'21 is vastgesteld in de raadsvergadering van 1 juli 2021. De risico's bestaan uit tegenvallende verkoopopbrengsten en wijziging van de markt. Waar de risico's kunnen worden afgedekt door winstpotentie is het risico op "nul" gesteld. Het totaalbedrag van de risico's grondexploitaties is € 1.403.000. In tegenstelling tot de risico's in de punten 8 t/m 21 is geen kansberekening toegepast. De bedragen zijn in overeenstemming met voornoemd raadsbesluit.

8. Sociaal Domein

Op 17 oktober 2019 is tijdens de raadsvergadering een tweede pakket aan ombuigingsvoorstellen vastgesteld. Ditmaal betreft het een pakket aan maatregelen voor de domeinen Wmo en Jeugd van in totaal € 2,4 miljoen in 2020, oplopend naar structureel € 2,5 miljoen vanaf 2021. De inkoopbudgetten zijn onderhevig aan indexaties (contractuele verplichtingen) waardoor het risico van budgetoverschrijding toeneemt. In de begroting 2020 werd uitgegaan van een risico van € 1.250.000. Vanaf de begroting 2021 is rekening gehouden met een prijsindexatie op de budgetten van € 750.000. Het risico wordt hierdoor beperkt. Het totaal van de risico's in het Sociaal Domein is bepaald op € 500.000 structureel tegen een percentage van 50%.

9. Renterisico

Renterisico bestaat onder meer bij een toekomstige financieringsbehoefte waarvan de lasten nog niet of deels zijn afgedekt. In het meerjarenperspectief tot en met 2024 (begroting 2021) wordt uitgegaan van het aantrekken van € 63 miljoen. Rekening is gehouden met een constant renteniveau op de kapitaalmarkt. Het risico wordt ingeschat op € 63 miljoen x 0,5% is € 320.000 (afgerond). Over een 4-jarige periode is dat een kans van 25%.

10- 11 BTW

De risico's hebben zowel een incidentele als structurele component. Incidenteel zal het gaan over een afzonderlijke transactie, structureel over de wijze van inrichting van de BTW-administratie.

12 BTW-compensatiefonds

Afrekening van het BTW-compensatiefonds vindt jaarlijks achteraf plaats.

13 en 14 Aardbevingen

Uitgegaan wordt dat de kosten ten gevolge van de aardgaswinning voor 100% een budgettair neutraal effect hebben in de begroting. Voor het risico van geen budgettair-neutraal effect is zowel een structureel als incidenteel bedrag opgenomen.

15. Beroepszaak onderwijs

Tegen de 5-jaarlijkse afrekening 2006-2010 van de kosten van het openbaar primair onderwijs liep een beroepszaak. De Raad van State heeft uitspraak gedaan. Daarmee rekening houdende en vervolgpcedures voor de 5-jaarlijkse afrekening over de periode 2011-2015 en de gebroken periode 2016-2017 (verzelfstandiging openbaar primair onderwijs) is het risico geraamd op € 1.250.000.

16. Effecten gasbesluit 2030

Het Kabinet wil dat de gaswinning in Groningen uiterlijk 2030 is gestopt. Onduidelijk is wat de neveneffecten zijn voor de gemeente Midden-Groningen.

17. Ombuigingen/ taakstellingen exclusief ombuigingen Jeugd

Met de aanvullende ombuigingen waartoe in 2020 is besloten ligt er een omvangrijk pakket aan maatregelen die moeten worden uitgevoerd. Het risico dat ombuigingen/taakstellingen niet (volgens de planning) worden behaald is aanwezig.

18. Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is berekend op basis van de meicirculaire 2021. De herijking van het gemeentefonds vanaf 2023 en de gevolgen van de maatregelen door het Rijk met betrekking tot Covid-19 houden een risico in voor de ontwikkeling van het -fonds en daarmee de uitkering aan de gemeenten. Het risico van de herijking van het gemeentefonds wordt opgenomen vanaf de jaarschijf 2023.

19. Bomenbestek

In de uitvoering van het bomenbestek is een geschil ontstaan met een gecontracteerde partij over de facturering. Het betreft een incidenteel risico van ca € 100.000 tegen een kans van 40%.

20. Werkbedrijf

Door de Covid19-maatregelen is er een omzetverlies in 2021 te verwachten van € 400.000. Dit is een maximaal risico. In de exploitatie wordt 50% als nadeel verwerkt. Het risico is incidenteel. Omdat in de exploitatie al 50% is verwerkt kan in de risicotabel volstaan worden met 50% van € 400.000.

Ontwikkeling weerstandsratio

De ontwikkeling van de weerstandsratio, inclusief effect concept begrotingsaldi 2022 en septembercirculaire 2021, is als volgt:

	2021	2022	2023	2024	2025
A Saldo Algemene reserve ultimo 31-12	8.679.254	8.939.254	11.856.254	14.207.254	16.417.254
B Saldo Najaarsnota 2021	-661.000	-62.000	-62.000	-62.000	-62.000
C Begrotingsaldo 2022	0	547.000	253.000	-121.000	496.000
	8.018.254	9.424.254	12.047.254	14.024.254	16.851.254
D aanvulling door sept cir '21	921.000	2.917.000	2.351.000	2.210.000	2.556.000
E Nieuw saldo AR/Weerstandsvermogen	8.939.254	11.856.254	14.207.254	16.417.254	18.973.254
F Totaal risico	4.646.000	4.793.500	5.343.500	6.243.500	7.143.500
Weerstandsratio (A/B)	1,92	2,47	2,66	2,63	2,66